

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 417/09-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. septembra 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza o sťažnosti M. T., D., zastúpenej advokátkou JUDr. E. Š., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 8/2002 v období po vydaní nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 244/05-23 z 24. augusta 2006, za účasti Okresného súdu Bratislava III, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom

Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 8/2002 v období po 24. auguste 2006 porušené boli.

2. M. T. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť M. T. trovy konania v sume 245,72 € (slovom dvestoštyridsaťpäť eur a sedemdesiatdva centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. E. Š., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. novembra 2009 doručená sťažnosť M. T., D. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. E. Š., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 8/2002 v období po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 244/05-23 z 24. augusta 2006.

Ústavný súd uvedeným nálezom vyslovil porušenie sťažovateľkou označených základných práv a iných práv v tomto konaní, prikázal porušovateľovi (okresnému súdu) konať vo veci bez zbytočných prieťahov a sťažovateľke priznal finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk a náhradu trov konania.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza:

«Napriek tomu, že – ku dňu datovania nálezu ústavného súdu súdne konanie trvalo už viac ako 7 rokov, ... ústavný súd vo svojom náleze zistil nesporné prieťahy v tomto konaní

(bez toho, že by tieto boli čo i len čiastočne spôsobené správaním sa sťažovateľky) a prikázal okresnému súdu konať bez prieťahov – okresný súd aj v nasledujúcom období konania postupoval pri prejednaní veci sťažovateľky obdobným spôsobom ako pred týmto nálezom.

Po náleze ústavného súdu bol priebeh konania nasledovný:

Pojednávanie 20. 9. 2006, na ktorom sa zúčastnili právni zástupcovia oboch účastníkov, okresný súd sa na tomto pojednávaní pokúsil (po viac ako 7 rokoch trvania sporu) o zmierenie účastníkov s tým, že výsledok pokusu o zmier majú oznámiť súdu a pojednávanie bolo odročené na 25. 10. 2006.

Sťažovateľka doručila okresnému súdu podanie z 25. 9. 2006 v tomto znení:

„Navrhovateľka a jej právna zástupkyňa týmto ospravedlňujú svoju neúčast' na pojednávaní vytyčenom na 25. 10. 2006... z dôvodu hospodárnosti konania. Navrhovateľka v celom rozsahu zotrváva na svojich doterajších stanoviskách s tým, že pokiaľ ide o hodnotu hnutelných vecí tvoriacich BSM účastníkov v celom rozsahu akceptuje stanovisko odporcu v ním rozporovaných položkách a pokiaľ ide o hodnotu členského podielu v SBD spojenú so spoločným nájomom bytu naďalej trvá na nariadení znaleckého dokazovania na určenie jej všeobecnej trhovej hodnoty.

Zároveň oznamuje konajúcemu súdu, že k dohode medzi účastníkmi nedošlo a toho času vzhľadom na trvanie tohto konania a postoj odporcu dosiahnutie dohody mimosúdnu cestou vylučuje.“»

Sťažovateľka ďalej uvádza, že okresný súd postupne nariadil ďalších päť pojednávaní na 16. marec 2007, 18. máj 2007, 14. november 2007, 10. september 2008 a 5. december 2008, na ktorých sa nezúčastnila, pričom svoju neúčast', ako aj neúčast' svojej právnej zástupkyne na týchto pojednávaniach vždy vopred ospravedlnila „z dôvodu hospodárnosti konania a súhlasila, aby sa pojednávalo a rozhodlo bez ich účasti.“

K uvedenému sťažovateľka dodáva:

„Ďalšie úkony vo veci okresným súdom vykonané neboli a do dnešného dňa (7. 11. 2009) súdne konanie nie je po 10 a pol roku od jeho začatia (7. 5. 1999) právoplatne skončené a dokonca okresný súd vo veci ešte ani raz nerozhodol). ...

Okresný súd síce vo veci opakovane nariad'oval pojednávania, avšak tieto nevedli k rozhodnutiu vo veci a najmä za daného stavu dokazovania a ustálenia jedinej spornej otázky v spore už nemohla byť a nebola daná objektivna potreba nariad'ovania týchto pojednávanií. Tento postup nie je možné hodnotiť inak ako úplne neefektívny. Pričom rovnako neefektívny postup okresného súdu bol charakteristický na priebeh konania tak pred nálezom ústavného súdu ako aj po ňom. Vo vzťahu k celkovej dĺžke súdneho konania (10 a pol roka) je nutné hodnotiť aj obdobie konania okresného súdu po náleze ústavného súdu (viac ako 3 roky) ako konanie vyznačujúce sa zbytočnými prieťahmi a porušujúce základné a iné práva sťažovateľky. ...

Sťažovateľka vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 8/2002 porušil základné právo M. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl.48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prerokovanie vo veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu Bratislava III, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 8/2002 konal bez zbytočných prieťahov.

M. T. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 4.000 €, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný jej zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

M. T. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktorú je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť jej právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.“

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), a keďže nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, uznesením č. k. IV. ÚS 417/09-9 z 10. decembra 2009 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 11. januára 2010, 6. apríla 2010 a opakovane 8. júla 2010 predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ho vyzval, aby sa vyjadril aj k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 15. júla 2010 (Spr. 3016/2010, doručenom ústavnému súdu 9. augusta 2010) konštatoval, že v označenej veci došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a uviedol, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci.

Predseda okresného súdu ďalej ku konaniu vedenému pod sp. zn. 15 C 8/2002 okrem iného uviedol:

„... po doručení nálezu ústavného súdu tunajšiemu súdu dňa 23. 10. 2006 /č. l. 107/, sa uskutočnilo pojednávanie dňa 25. 10. 2006 o 13,30 hod, pričom o 10,15 hod. v tento deň bol doručený súdu fax obsahujúci ospravedlnenie neúčasti navrhovateľky a jej zástupkyne na tomto konaní z dôvodu hospodárnosti konania /č. l. 103/, na pojednávanie sa neustanovil ani odporca, jeho zástupca, ktorý sa pojednávania zúčastnil ospravedlnil jeho neúčast' na pojednávaní z dôvodu zlého psychického stavu prameniaceho z toho, že si je vedomý podlžností voči navrhovateľke, avšak nemá z čoho ich splácať, pojednávanie bolo odročené na deň 13. 12. 2006 /č. l. 105/.

Dňa 11. 12. 2006 /č. l. 119-12/ bolo súdu doručené oznámenie JUDr. L. P. o prevzatí zastúpenia odporcu.

Na pojednávaní dňa 13. 12. 2006 súd konštatoval, že omylom bola predvolaná namiesto zástupkyne navrhovateľky bývalá zástupkyňa odporcu, čo ale podotýkam, bola chyba asistentky /č. l. 105/, pojednávanie bolo odročené na deň 16. 3. 2007 /č. l. 124/.

Pojednávanie dňa 16. 3. 2007 sa uskutočnilo o 12,30, pričom o 9,45 hod. v tento deň bol doručený súdu fax obsahujúci ospravedlnenie neúčasti navrhovateľky a jej zástupkyne na tomto pojednávaní z dôvodu hospodárnosti konania, zároveň fax obsahoval aj procesný návrh na vyporiadanie BSM /č. l. 128/, na pojednávanie sa neustanovil ani odporca so svojim zástupcom, ktorý súdu telefonicky oznámil svoju neúčast' na pojednávaní v ten deň o 8,00 hod. z dôvodu oznámenia polície o vykradnutí jeho chaty, zároveň ospravedlnil aj

neúčast' odporcu a požiadal o odročenie pojednávania, pojednávanie bolo odročené na deň 18. 5. 2007 /č. l. 130/.

Pojednávanie dňa 18. 5. 2007 sa uskutočnilo o 12,00 hod., pričom v tento deň bol o 9, 35 hod. doručený súdu fax obsahujúci ospravedlnenie neúčasti navrhovateľky a jej zástupkyne na tomto pojednávaní z dôvodu hospodárnosti konania, zároveň fax obsahoval aj procesný návrh na vypořádanie BSM /č. l. 135/, na pojednávanie sa ustanovil odporca i jeho zástupca, ktorý oznámil súdu, že v lehote dvoch týždňov predloží súdu podanie, v ktorom ozrejmi súdu skutočnosti týkajúce sa predaja bytu na ... v S., ako aj predaja bytu na ... v S., pojednávanie bolo odročené na deň 19. 9. 2007 s tým, že súd vykoná zástupcom odporcu navrhované dopyty na SBD občanov so sídlom v P. /č. l. 138/.

Uvedené vyjadrenie odporcu bolo súdu doručené dňa 3. 7. 2007 /č. l. 141-143/ spolu s prílohami.

Úpravou zo dňa 11. 9. 2007 /č. l. 156/ som zmenil termín pojednávania z 19. 9. 2007 na termín 14. 11. 2007, zástupkyňi navrhovateľky som doručil rovnopis uvedeného písomného vyjadrenia zástupcu odporcu.

Dňa 29. 10. 2007 bolo súdu doručené písomné ospravedlnenie navrhovateľky a jej zástupkyne z neúčasti na tomto konaní z dôvodu hospodárnosti konania, zároveň toto podanie obsahovalo aj vyjadrenie sa k skutkovým okolnostiam prípadu /č. l. 159-160/.

Pojednávanie sa uskutočnilo 14. 11. 2007 o 12,00 hod., pričom v tento deň bol o 10,43 hod. doručený súdu fax obsahujúci ospravedlnenie neúčasti odporcu a jeho zástupcu na tomto pojednávaní z dôvodu kolízie pojednávani zástupcu odporcu, zároveň požiadal zástupca odporcu o odročenie pojednávania /č. l. 161/, pojednávanie bolo odročené na deň 30. 1. 2008 /č. l. 163/.

Túto úpravu som nerealizoval, pojednával som v iných veciach, kde účastníci a ich zástupcovia chodili na pojednávania, ďalšie pojednávanie som nariadil úpravou zo dňa 10. 6. 2008 /č. l. 166/ na deň 10. 9. 2008.

Dňa 8. 9. 2008 bolo súdu doručené písomné ospravedlnenie navrhovateľky a jej zástupkyne z neúčasti na tomto pojednávaní z dôvodu hospodárnosti konania, zároveň toto podanie obsahovalo aj vyjadrenie sa k skutkovým okolnostiam prípadu /č. l. 168-169/.

Na pojednávaní dňa 10. 9. 2008 predložil zástupca odporcu písomné vyjadrenie sa k veci /č. l. 170-175/, pojednávanie bolo odročené na deň 31. 10. 2008 /č. l. 177/.

Úpravou zo dňa 13. 10. 2008 /č. l. 178/ som zmenil termín pojednávania dňa 31. 10. 2008 na termín 5. 12. 2008, zároveň som zástupkyňi navrhovateľky doručoval uvedené písomné vyjadrenie zástupcu odporcu k veci /č. l. 170-175/, zásielka predvolania spolu s uvedeným písomným vyjadrením bola poštou vrátená s tým, že na adrese ... K. je JUDr. R. S. neznáma, podotýkam, že iná adresa súdu známa nebola, resp. zástupkyňa navrhovateľky ju súdu neoznámila.

Dňa 3. 12. 2008 bolo súdu doručené písomné ospravedlnenie zástupcu odporcu z neúčasti na pojednávaní dňa 5. 12. 2008 so žiadosťou o odročenie pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky v T., kde prepukli protivládne nepokoje, zároveň ospravedlnil i neúčasť odporcu /č. l. 182/.

Na pojednávanie dňa 5. 12. 2008 sa neustanovila ani navrhovateľka, ktorej bolo doručené predvolanie dňa 16. 10. 2008, a to bez ospravedlnenia, zrejme neoznámila termín pojednávania ani svojej zástupkyňi, pojednávanie bolo odročené na deň 11. 2. 2009 /č. l. 184/ ...

... Pokiaľ som od uvedeného dátumu pojednávania vo veci nekonal, bolo to z toho dôvodu, že neustálou neúčasťou účastníkov, resp. aspoň jedného z nich, rovnako aj zástupcov, konanie strácalo na tempe a ja som nariad'oval pojednávania v ďalších reštančných veciach...“

Právna zástupkyňa sťažovateľky podaním zo 16. februára 2010 (doručeným ústavnému súdu 8. marca 2010) ústavnému súdu oznámila, že netrvá na ústnom prerokovaní sťažnosti. Možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu okresného súdu na výzvu ústavného súdu z 9. augusta 2010, ktorú prevzala 12. augusta 2010, nevyužila.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľka zároveň namietala aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota účastníka konania neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS/272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. V konaní ide o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Ústavný súd zotr'áva na svojom hodnotení právnej zložitosti veci, že ide o konanie, ktoré nie je právne zložit' a aj metodika postupu všeobecného súdu v takom spore je dostatočne jasná a podporená stabilizovanou judikatúrou všeobecných súdov. Vo vzťahu k faktickej zložitosti veci ústavný súd na základe skutočností zistených zo spisu pripustil určité znaky faktickej zložitosti súvisiacej s nutnosťou oceňovania vecí tvoriacich predmet bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že faktická zložitost' veci nemôže v žiadnom prípade ospravedlniť skutočnosť, že vec nie je právoplatne skončená viac ako 10 rokov od podania návrhu.

2. Správanie s'ťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S'ťažovateľka a jej právna zástupkyňa sa na nariadených pojednávaniach opakovane nezúčastňovali argumentujúc hospodárnosťou konania a tým, že s'ťažovateľka zotr'áva na svojich stanoviskách, čo sa týka určenia hodnoty bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Ústavný súd na základe obsahu súdneho spisu dospel k záveru, že s'ťažovateľka napriek uvedenému v zásade nezapríčinila zbytočné priet'ahy v konaní, aj keď je toho názoru, že mala vyvinúť aspoň minimálnu procesnú aktivitu. Na túto skutočnosť ústavný súd prihliadol pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu.

V namietanom konaní nebolo prijaté zatiaľ žiadne rozhodnutie vo veci samej.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Vychádzajúc z uvedeného a so zreteľom na doterajší priebeh napadnutého konania, ktoré dosiaľ nebolo právoplatne skončené ani po 8 a pol roku, odkedy bola vec postúpená okresnému súdu ako miestne príslušnému, a viac ako 4 roky od nálezu ústavného súdu v tejto veci, ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu bez ústavne akceptovateľných dôvodov je poznačenej neefektívnou činnosťou v rámci procesu zabezpečovania dôkazov a ich vyhodnocovania. Ak sa okresný súd domnieval, že osobná účasť sťažovateľky je v konaní na jednotlivých pojednávaniach nevyhnutná, mal prijať príslušné poriadkové opatrenia podľa Občianskeho súdneho poriadku, a nie ich neustále odročovať bez prijatia akéhokoľvek opatrenia. Navyše, v napadnutom konaní ústavný súd už vyslovil porušenie práv sťažovateľky okresným súdom a prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Preto je takýto postup okresného súdu neakceptovateľný. V nadväznosti na uvedené ústavný súd uzavrel, že v konaní okresného súdu sp. zn. 15 C 8/2002 došlo k zbytočným prietahom v období po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 244/05-23 z 24. augusta 2006, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Vzhľadom na to, že ústavný súd už v náleze č. k. II. ÚS 244/05-23 z 24. augusta 2006 prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 8/2002 konal bez zbytočných prieťahov, nebolo potrebné o tejto povinnosti opakovane rozhodnúť. Toto uloženie povinnosti okresnému súdu stále trvá.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti:

„... Závažnosť porušenia označených základných a iných práv sťažovateľky v období po náleze ústavného súdu (po 24. 8. 2006 v trvaní cez tri roky do podania tejto sťažnosti) je umocnená tým, že okresný súd konal v rozpore s príkazom ústavného súdu prejednať vec sťažovateľky bez prieťahov.

Preto má sťažovateľka za to, že finančné zadosťučinenie, ktoré požaduje priznať v sume 4. 000,- € je primerané okolnostiam prípadu, závažnosti porušenia jej práv a dostačujúce na čiastočne zmiernenie ujmy, ktorú sťažovateľka utrpela zbytočnými prieťahmi.

Sťažovateľkou požadované finančné zadosťučinenie dokonca zohľadňuje ekonomické možnosti porušovateľa a je nižšie ako finančné zadosťučinenia považované za primerané pri obdobných dlhoročných sporoch Európskym súdom pre ľudské práva.

Pokiaľ ide o ujmu, ktorú sťažovateľka utrpela touto dlhoročnou neefektívnou činnosťou okresného súdu pri prejednaní jej veci, je potrebné opätovne poukázať na to, že sťažovateľka ešte za trvania manželstva v roku 1993 bola nútená odísť z dôvodu agresívneho správania sa odporcu zo spoločnej domácnosti a od toho času nemá prístup a ani žiadnym spôsobom neužíva majetok, ktorý tvoril predmet ich BSM. Jej majetková situácia je dlhodobo nepriaznivá a sťažovateľka je dlhodobo v sociálnej núdzi odkázaná na pomoc širšej rodiny.“

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý si vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 15 C 8/2002 od nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 244/05-23 z 24. augusta 2006 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci sťažovateľky nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ale prihliadnuc aj na určitý podiel sťažovateľky na spomalení namietaného konania, ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľke sumu 2 000 € ako primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním advokátkou JUDr. E. Š., K. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal

z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2008, ktorá bola 695,41 € (20 950 Sk), keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2009. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 231,82 € (za dva úkony právnej služby) a 2 x 6,95 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 245,72 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2010